PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ FAUNY MŮROVITÝCH SLOVENSKA A MORAVY

BEITRAG ZUR KENNTNIS DER FAMILIE NOCTUIDAE AUS SLOWAKEI UND MÄHREN (LEP.,NOCTUIDAE)

Vladimír Elsner a Antonín Titz

V tomto příspěvku uvádíme faunisticky důležité nálezy můrovitých, které mohou doplnit naše znalosti o rozšíření jednotlivých druhů u nás. Jmenujeme zejména nová naleziště a uvádíme též nálezy několika druhů, které nebyly u nás dosud zveřejněny.

Za přehlédnutí rukopisu a poskytnutí mnoha údajů jsme zavázáni díky panu ing. J. Markovi z Brna.

Euxoa hastifera (Donzel) Kamenica nad Hronom, 8.9.1972 1 ♂ (Titz leg.). Pozoruhodný nález, dokumentující rozšíření druhu v celé oblasti jižního Slovenska. Dosavadní nálezy : Borovce u Piešťan (Wichra 1969), Senec, Ivanka pri Dunaji (Jasič in lit.).

Euxoa temera (Hübner) Tento druh, který je teprve nedávno uváděn jako nový pro faunu ČSSR (Novák a Spitzer 1973), byl sbírán na těchto lokalitách : Kamenica nad Hronom, 10.9.1971 1 ♂, 25.9.1971 1 ♂, 2.9.1973 1 ♂ a v Zadielu dne 3.8.1973. 1 ex. (Titz leg.).

Euxoa recussa (Hübner) Dalším místem výskytu na Slovensku je Malá Fatra, Bystrička, kde byl uloven 1 ♂ dne 4.8.1973 (Titz leg.).

Scotia crassa (Hübner) Tento stepní druh objevil se velice hojně v roce 1973 v okolí Znojma. V Přímětičích u Znojma byly uloveny 17.8. 1973 4 ex., v Popicích u Znojma dne 18.8.1973 v množství na světlo (Elsner leg.).

Ochropleura musiva (Hübner) Jako další lokality pro Moravu uvádíme : Popice u Znojma, 18.8.1973 12 ex., Val.Senice (760 m) 31.7.1973 1 ex.(Elsner leg.). Na Slovensku byla zjištěna v Zadielu dne 6.7. 1973 1 ex. a 3.8.1973 3 ex. (Titz leg.).

Rhyacia simulans (Hufnagel) Hodonín Pánov, 26.6.1970 1 ♂ (Titz leg.), Suchov, 15.6.1972 1 ex. (Elsner leg.).

Rhyacia lucipeta (Den.& Schiff.) Val.Senice, 27.6.1973 1 ex. (Elsner leg.). Důležitý doklad pro Moravu, známy jsou jen starší nálezy (Skala 1932).

Chersotis rectangula (Den.& Schiff.) Jako nová místa výskytu na Slovensku uvádíme : Čachtické kopce, Višňové 5.7.1969 2 ex., Malá Fatra, Bystrička 11.8.1973 1 ex., Zadiel 18.7.1973 2 ex., 3.8.1973 2 ♂♂(Titz leg.). Malé Karpaty, Pustá Ves, 30.6.1973 1 ex.,4.9.1973 1 ex.(Elsner leg.).

Chersotis multangula (Hübner) Uherské Hradiště, 20.7.1955 2 ♂♂(Titz leg).

Paradiarsia glareosa (Esper) Západní Tatry, Zverovka, 31.8.1973 1 ♂ (Elsner leg.). Důležitý doklad, nový druh pro Slovensko. Z Moravy a z Čech je známa z více lokalit.

Paradiarsia sobrina (Guenée) Malá Fatra, Bystrička, 4.8.1973 1 ♂, 11.8.1973 1 ♂ (Titz leg.). V Prodromu (Hrubý 1964) není tento druh uveden, nový pro Slovensko.

Diarsia dahlii (Hübner) Tento vzácný druh byl uloven v Malé Fatře - Bystričce dne 4.8.1973 1 ♂ a 19.9.1973 1 ♀ (Titz leg.).

Anomogyna speciosa (Hübner) Tento boreo-alpinský druh byl loven hojně v červenci a srpnu 1973 v Západních Tatrách (Titz leg.).

Amathes collina (Boisduval) Ze Slovenska je známa z většího počtu míst. Pro Moravu uvádíme nové lokality : Val.Senice, 27.6.1973 1 ♂, Park Lešná u Gottwaldova, 21.6.1973 1 ♂, Hostýnské vrchy, Držková, 20.6.1973 1 ♂ (Elsner leg.).

Memestra splendens (Linné) Dalším místem výskytu na Moravě je Hodonín Pánov, kde byla ulovena 1 ♀ dne 28.6.1970 (Titz leg.).

Hadena silenes (Hübner) Kamenica nad Hronom, 14.5.1966 1 ♀(Titz leg.). Velmi pozoruhodný nález tohoto jihoevropského druhu na našem území. Nový druh pro ČSSR.

Hadena filigrama (Esper) Z Moravy uvádíme tato místa výskytu : Chřiby, Salaš, 25.6.1964 1 ♀, Jindřichov, 16.6.1968 1 ♀ (Titz leg.). Ze Slovenska: Malé Karpaty, Pustá Ves, 1.6.1973 1 ♀(Elsner leg.), Vrbovce, 3.6.1971 1 ♂, Malá Fatra, Bystrička 11.6.1966 1 ♀ (Titz leg.).

Hadena albimacula (Borkhausen) Jedna ♀ této můry byla ulovena na světlo v Malých Karpatech,Pusté Vsi dne 1.6.1973 (Elsner leg.).

Lasionycta proxima (Hübner) Karlova Studánka, 1.8.1965 1 ♂, Malá Fatra Bystrička, 21.7.1973 1 ♂, Záp.Tatry, Ráčkova dolina 25.7.1971 1 ♂ (Titz leg.).

Cucullia gnaphalii (Hübner) Kamenica nad Hronom, 2.6.1968 1 ♂, 2.8. 1968 1 ♂, 18.7.1971 4 ex., Plešivec, 2.7.1968 1 ♂, Zadiel,9.6.1973 (Titz leg.). 1 ♂.

Cucullia thapsiphaga (Treitschke) Malé Karpaty, Pustá Ves, 1.6.1973 1 ♂ (Elsner leg.), 13.6.1969 2 ♂♂ (Titz leg.).

Episema scoriacea (Esper) Jako další místo nálezu tohoto motýla uvádíme Val.Senici (760 m), kde byl uloven 30.8.1973 1 ♂(Elsner leg.).

Aporophyla lutulenta (Den.& Schiff.) Potvrzujeme výskyt v okolí Hodonína (Starý a Marek 1966). V roce 1970 a 1971 byl zde druh sbírán velice hojně koncem září (Titz a Elsner leg.). Další místa, kde byl tento druh sbírán jsou : Bzenec, Kněždub, Poštorná, Záhlinice, Radějov a na Slovensku Závod.

Dryobotodes monochroma (Esper) Kemenica nad Hronom, 25.9.1971 1 ♂ a dne 2.9.1973 1 ♀ (Titz leg.). Důležitý doklad o výskytu. Ze Slovenska

jsou známy jen starší údaje (Hrubý 1964) a nověji z Kamenice nad Hronom (Wichra,1965).

Polymixis gemmea (Treitschke) Jedna ♀ tohoto vzácného druhu přilétla ke světlu ve Val.Senici dne 30.8.1973. (Elsner leg.). Údaje o výskytu na Moravě jsou velmi sporadické,(Skala 1912, 1932).

Xanthia croceago (Den.& Schiff.) Chřiby, Salaš, 2.4.1955 1 ♂. (Titz leg.). Významný nález, údaje z novější doby zcela scházejí.

Parastichtis suspecta (Hübner) Hodonín, 10.7.1970 3 ex.(Titz leg.). Druh je znám nejblíže z okolí Brna, kde jej sbíral ing. Marek. (Starý a Marek 1966).

Simyra albovenosa (Goeze) Tento druh se vyskytuje pravidelně a časem hojně na vlhkých rákosových loukách u Záhlinic. V roce 1971 až 73 zde byl sbírán celkem pravidelně od května do září, pravděpodobně ve dvou generacích.(Elsner leg.). Další lokality jsou : Uherské Hradiště, IV.1950 1 ex., VII.1950 1 ex., Plešivec, 20.7.1968 1 ♂, Kamenica nad Hronom, 31.7.1971 1 ♂ (Titz leg.).

Simyra nervosa (Den. & Schiff.) Další místa výskytu na Slovensku jsou Lakšárská Nová Ves, Kde bylo uloveno 1.8.1970 5 ex., Pohranice, 4.8.1973 1 ex., 11.8.1973 15 ex., a 25.8.1973 1 ex.(Elsner leg.).

Amphipyra livida (Den.& Schiff.) Park Lešná u Gottwaldova dne 24.8. 1968 1 ex. (Elsner leg.).

Polyphaenis sericata (Esper) Dalším místem výskytu na Slovensku jsou Čachtické kopce, Višňové, kde byl uloven 15.8.1969 1 ♂(Titz leg.).

Apomea characterea (Hübner) Z Moravy uvádíme tento druh z Uh.Hradiště, VI.1942 1 ex., (Titz leg.), Val.Senice, 27.6.1973 3 ex.(Elsner leg.), ze Slovenska z Vrbovců, 8.7.1970 1 ♂, z Kamenice nad Hronom, 26.6.1971 1 ♂ (Titz leg.), a z Malých Karpat, Pusté Vsi dne 31.7.1973 3 ex.(Elsner leg.).

Apomea furva (Den.& Schiff.) Tento stepní druh jsme sbírali na těchto lokalitách : Uh.Hradiště, 22.8.1956 1 ♂,(Titz leg.), Popice u Znojma, 22.7.1972 2 ex., Malé Karpaty, Pustá Ves, 31.7.1970 4 ex. (Elsner leg.), a Nízké Tatry, 26.7.1971 3 ex. (Titz leg.).

Apomea platinea (Treitschke) Zadiel, 6.7.1973 2♂♂, 20.7.1973 1 ♂ a 2 ♀♀. Nálezy potvrzují přítomnost druhu v Jihoslovenském Krasu (Titz leg.).

Apomea oblonga (Haworth) Uherské Hradiště, VII.1942 1 ♂ (Titz leg.). O výskytu tohoto druhu na Moravě jsou jen starší záznamy (Skala 1912, 1932).

Apomea illyria (Freyer) Hodonín, 15.5.1971 1 ♂, 22.5.1972 1 ♂, Lidéřovice, 29.5.1970 1 ♂, Liptovské Tatry, 10.7.1971 1 ♂ (Titz leg.). Zajímavý druh, svým výskytem od nížin až do hor.

Oligia versicolor (Borkhausen) Kněždub, 2.8.1968 1 ♂, Kamenica nad

Hronom, 2.6.1968 1 ♂,(Titz leg., det. ing.Marek). Druh je dosud znám z okolí Spišské Nové Vsi (Reiprich 1962) a z Radějova (Starý a Marek 1966).

Celaena haworthi (Curtis) Suchá Hora, 1.9.1973 1 ♂ (Elsner leg.). Nález do jisté míry překvapivý, ačkoliv biotop odpovídá požadavkům druhu. Dosud jsou známy nálezy jen se šumavských a jihočeských rašelinišť. Nový druh pro faunu Slovenska.

Miana literosa (Haworth) Popice u Znojma, 22.7.1972 2 ex.,(Elsner leg.),Hodonín, 7.8.1970 1 ♂, Zádiel, 3.8.1973 1 ♂, 18.7.1972 1 ♂ (Titz leg.). Významné nálezy, údajů o výskytu je velice málo.

Eremobia ochroleuca (Den. & Schiff.) Z Moravy jsou známy jen starší údaje Skalovy. Další místa výskytu této můry jsou : Uh.Hradiště, VIII.1951 1 ♂, 21.7.1953 1 ♂ (Titz leg.), Přímětice u Znojma, 1.8.1969 1 ♂, 27.7.1970 1 ♂, 21.7.1971 1 ex. (Elsner leg.).

Luperina zollikoferi (Freyer) Čachtické kopce, Višňové, 21.9.1969 1 ♂, (Titz leg.). Ze Slovenska jsou známy jen staré údaje o výskytu (Hrubý 1964). Pravděpodobně migrant.

Hydraecia ultima Holst Novák a Spritzer (1973) uvádějí tento druh jako nový pro naši faunu. Dne 2.9.1973 byl uloven 1 ♂ ve Val. Senici na světlo.(Elsner leg.). V oblasti nížinných luk v aluviu Moravy u Hulína a Záhlinic, kde se vyskytuje Hydraecia micacea (Esper) velmi hojně, nebyl při revisi materiálu zjištěn ani jeden exemplář Hydraecia ultima.

Hydraecia petasitis (Doubleday) Údajů o výskytu tohoto druhu u nás je v literatuře velmi málo. Námi byl zjištěn na těchto lokalitách : Záhlinice, 1971, 1972 v srpnu a září bylo uloveno na světlo celkem 15 ex. (Elsner leg.), Kněždub, červenec a srpen 1971 v sériích ke světlu (Titz leg.), dále byl tento druh loven jednotlivě v Uh.Hradišti, na Velehradě, v Hodoníně, v Hostýnských vrších, na Malé Fatře - Bystričce. (Titz a Elsner leg.).

Phlogophora scita (Hübner) Údajů o výskytu z novější doby je velmi málo. V Hostýnských vrších (Držková, Vlčková) byl tento druh sbírán celkem hojně v roce 1971 a 1972 (Elsner leg.). Maximum výskytu připadá na prvou půli července.

Callopistria juventina (Cramer) Chřiby, Salaš, 28.7.1954 2 ♂♂ (Titz leg.). Z Moravy jsou známy jen starší údaje Skalovy.(Skala 1932).

Callogonia virgo (Treitschke) Jako další místo výskytu na Moravě uvádíme Záhlinice, kde v roce 1971 a 1972 byl tento druh hojně loven na světlo v červnu a červenci. Některé večery masový přílet. (Elsner leg.).

Laphygma exigua (Hübner) Přímětice u Znojma, 1.8.1969 1 ex., Lešná u Gottwaldova, 8.7.1968 2 ex.,8.9.1968 1 ex.,30.8.1969 1 ex.(Elsner leg.).

Caradrina kadenii (Freyer) Břeclav, 7.7.1969 2 ex.,(Elsner leg.), Uh. Hradiště, 10.9.1956 1 ex., Kamenica nad Hronom, 2.6.1968 2 ex., 22.6.1971 1 ♂ (Titz leg.).

Athetis lepigone (Möschler) Druh zjištěn dosti hojně v srpnu 1971 na reservaci Abrod u Závodu na Záhoří. Ze Slovenska je uváděn ze Štúrova, Komárna, z Moravy z Radějova. (Králíček 1971).

Caradrina selini (Boisduval) Velehrad, 15.7.1969 1 ex., Lidéřovice, v červnu 1966 a 1970 velmi hojná na vátých píscích. (Titz leg.). Přímětice u Znojma, 27.7.1970 1 ex.,(Elsner leg.). Významné nálezy pro Moravu !

Hoplodrina superstes (Treitschke) Popise u Znojma, 18.8.1973 1 ex., (Elsner leg.),Kamenica nad Hronom, 4.8.1968 4 ex., Vihorlat, 24. 7.1967 1 ex. (Titz leg.).

Sedina büttneri Hering Lešná u Gottwaldova, 24.10.1969 1 ex.,Záhlinice, 21.9.1970 1 ex., 20.10.1971 1 ex., 11.10.1972 1 ex. (Elsner leg.). Z Moravy je znám výskyt z Brna,(Starý a Marek 1966) a z Dubňan, Rohatce a Hodonína (Králíček, Marek, Povolný 1970).

Arenostola morrisii (Dale) Záhlinice, 13.7.1971 1 ex., Lešná u Gottw., 8.7.1968 1 ex., Přímětice u Znojma, 21.7.1973 3 ex.(Elsner leg.). Tuto rákosnici uvádí Wichra (1965) jako novou pro Moravu.

Arenostola extrema (Hübner) Břeclav, Valtický háj, 13.6.1971 2 ♀♀ ke světlu na lesní mýtině ve starém dubovém lese. Nálezy této nenápadné rákosnice jsou známy až z poslední doby z více lokalit na Moravě a jeden ex. z východ.Slovenska. (Marek 1974).

Arenostola pharagmitidis (Hübner) Přímětice u Znojma, 21.7.1973 1 ex. (Elsner leg.), Klentnice, 5.7.1956 1 ex. (Titz leg.).

Nonagria nexa (Hübner) Z Moravy uvádíme zatím jedinou lokalitu, Hodonín-Zbrod. Prvý exemplář tohoto druhu byl objeven a ulovon 30.8. 1970 (Titz leg.), další jedinci byli loveni 6.9.1972 (Titz leg., - 5 ex.,). V roce 1973 lovili jsme tuto rákosnici koncem srpna dosti hojně na světlo. Nová pro Moravu, ze Slovenska ji uvádí z Ivanky pri Dunaji ing.Jasič (in lit.).

Oria musculosa (Hübner) Přímětice u Znojma 1970, až 1972, vždy počátkem srpna ojediněle ke světlu.(Elsner leg.). Skala (1912) ji uvádí z Brna a z Mikulova.

Chloridea ononis (Den.& Schiff.) Uherské Hradiště, v květnu 1945 3 ex. (Titz leg.). Z Moravy jsou známy jen starší údaje (Skala 1912).

Chloridea scutosa (Den. & Schiff.) V roce 1954 a 1955 byl tento druh loven v množství, zřejmě ve dvou generacích, v květnu a srpnu na lukách v okolí Uh.Hradiště. (Titz leg.). Ze Slovenska jej uvádíme z Kamenice nad Hronom, 18.7.1971 1 ex., a ze Slov.Nového Mesta, 14.7.1968 4 ex. (Titz leg.).

Porphyrinia arcuinna (Hübner) Dalším místem výskytu této můrky na Slovensku je Pohranice, kde bylo uloveno dne 4.8.1973 k2 kusů (Elsner leg.).

Porphyrinia communimacula (Den. & Schiff.) Uherské Hradiště, 14.8.1954 1 ex.,(Titz leg.), Pohranice, 4.8.1973 1 ex.(Elsner leg.). Z Moravy je tento druh uváděn z Hodonína.(Králíček,Marek,Povolný 1970).

Porphyrinia noctualis (Hübner) Popice u Znojma, 18.8.1973 1 ex.,Rohatec, 28.5.1969 2 ex., Lakšárská Nová Ves, 1.8.1970 masový přílet ke světlu a v množství též ve dne na stepi. (Elsner leg.).

Phyllophila obliterata (Rambur) Kobylí na Moravě, 2 ex. 23.6.1967, další 1 ♀ tamtéž dne 23.7.1967.(Elsner leg.).

Chrysaspidia chryson (Esper) Hostýnské vrchy,(Vlčková a Držková). v roce 1971 a 1972 uloveno celmem ca 15 kusů vždy počátkem srpna (Elsner leg.). Jako další místa výskytu uvádíme Val.Senici, kde byl tento druh chytán ojedinele v červenci v roce 1969 a 1971 (Titz leg.).

Plusia zosimi (Hübner) Uvádíme další údaje o rozšíření tohoto druhu : Uherské Hradiště, 18.6.1956 2 ex., Lidéřovice, 13.8.1956 1 ex., Hodonín, 7.8.1970 1 ex., Kamenica nad Hronom, 2.6.1968 1 ex., 31. 7.1968 1 ex. (Titz leg.). Závod, 6.8.1971 8 ex., 14.8.1971 12 ex. a 27.7.1972 1 ex. (Elsner leg.).

Calpe capucina (Esper) Vrbovce, 8.8.1970 1 ♀, Zadiel, 17.7.1972 2 ♂♂ (Titz leg.). Ze Slovenska jsou známy jen starší údaje (Hrubý 1964).

Chytolita cribrumalis (Hübner) Hodonín Pánov, 26.6.1970 1 ex. (Titz leg.), Přímětice u Znojma, 17.7.1973 1 ex., Záhlinice, v roce 1971 1972 a 1973 v červnu a červenci v množství, celkem pravidelně ke světlu. (Elsner leg.).

Schrankia taenialis (Hübner) Plešivec, 23.7.1968 1 ex., Malá Fatra, Bystrička, 11.8.1973 2 ex.,(Titz leg.), Malé Karpaty, Pustá Ves, v srpnu a v září v roce 1971 a 1973 dosti hojná, (Elsner leg.). Z Moravy jsou nám známa tato místa výskytu : Suchov, 3.7.1972 1 ex., Lešná u Gottwaldova, v červenci ojediněle ke světlu (Elsner leg.). Druh je znám dosud jen z Bystrce u Brna (Starý, Marek 1966).

Schrankia costaestrigalis (Stephens) Čachtické kopce, Višňové, 28.10. 1972 1 ex.,(Titz leg.), Záhlinice, 18.8.1971 1 ex., 11.10.1972 1 ex., 28.8.1973 4 ex., (Elsner leg.). Pro Moravu je to nový druh.

Zusammenfassung

Die Autoren bringen einige faunistich wichtige Funde der Familie Noctuidae aus Mähren und Slowakei. Neu für Fauna der ČSSR ist Hadena

silensis (Hübner), für Mähren Nonagria nexa (Hübner), Schrankia costae strigalis (Stephens) und für Slowalei Paradiarsia glareosa (Esper), Paradiarsia sobrina (Hübner) und Celaena haworthi (Curtis).

Literatura

Hrubý K., 1958: Motýlí fauna Mlyňanského arboreta, část II. Biol. práce SAV IV/1, Bratislava.

Hrubý K., 1964: Prodromus Lepidopter Slovenska, Bratislava.

Králíček M., 1971: Faunisticky významné nálezy Lepidopter ze Slovenska a Moravy. Acta Rer.Nat.Slov., Bratislava.XVII-2:77-84.

Králíček M., Marek J., Povolný D., 1970: Významné a nové faunistické nálezy Lepidopter z Moravy a Slovenska. Ochrana fauny IV - 1 : 1 - 9.

Kudla M., 1970: Macrolepidoptera Hrubého Jeseníku, Prace odb. přír.věd Vlastivěd.ústavu v Olomouci, č. 19.

Marek J., 1974: Photedes extrema (Hübner, 1808) v Československu (Lep.,Noctuidae). Zprávy Čs.spol.entomol.při ČSAV 10: 73 - 74.

Marek J., Spitzer K., Starý J., 1964: Noctua interposita (Hübner) v Československu. Čas.Čs.spol.ent.,61: 190-193.

Novák I., Spitzer K., 1973: Drei Arten aus der Familie Noctuidae (Lep.) neu für die Tschechoslowakei. Acta ent. bohemoslov., 70: 408 - 414.

Skala H., 1912: Die Lepidopterenfauna Mährens. Verh. des Naturforsch. Vereines in Brünn.

Skala H., 1931-1932: Zur Lepidopterenfauna Mährens und Schlesiens. Arb. der Ent. Abt. des Mährischen Landsmuseums, Nr. 3.

Starý J., 1965: K výskytu některých teplomilných druhů z čeledi Noctuidae na Moravě (Lep.) Zprávy Čs.spol.ent.při ČSAV I:13-16.

Starý J., Marek J., 1966: Příspěvek k faunistice můrovitých Československa (Lep.Noctuidae). Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV II: 77 - 92.

Adresy autorů (Anschriften der Autoren):

Vladimír Elsner, 763 14 Kostelec Štípa č. 162

Antonín Titz, Revoluční 728, 686 00 Uherské Hradiště